

METROPOOLIA

Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku häälekandja

Nr 24 Mai 2005

Foto: Raska

Pühitseti EAÕK Püha Platoni Kirikukeskuse juurdeehitus

Loc lähemalt lk 4

Täna lehes:

✿ **Elassona metropoliit Vassilios ja arhimandriit Vassilios Kreekast külastasid 3.-9. maini Eestit**

Loc lähemalt lk 2

✿ **Paasaläkitus 2005**

Kristus on surnuist üles tõusnud! Põrgu on tühjaks tehtud; surm ära võidetud. Milline tohutu kergus: kõik meie ümber saab osa jumalikust rõõmust....

Loc lähemalt lk 4

✿ **Kirikuvalitsuse read**
Ülempreester isa Ardalion

Kirikuvalitsus määras 12. veebruari koosolekul Kiriku 2005. aasta Täiskogu toimumise päevaks 16. juuni...

Loc lähemalt lk 2

✿ **Noortetöö seminar Pootsi Kõpus**

isa Jüri Ilves

Inimestena on meil aeg-ajalt hea sooritada sügavam eesmärgistatud sisevaatlus, paljastamaks meie tegevuse tugevusi ja nõrkusi. Selleks on Kirik seadnud pühad paastuajad ning pihisakramendi...

Loc lähemalt lk 5

✿ **Noorte seiklustest Põhjanaabrite juures**
Rutt Treima

Reedel, 22. aprillil, sõitsime väikese grupiga Helsingisse kuhu jõudsime pärastlõunal...

Loc lähemalt lk 6

✿ **Kirik on Paradiis maa peal**

+ DEMETRIASE METROPOLIIT
CHRISTODOULOS

Kirik on iga kloostri kõige kesksam paik. Nagu kloostrielu on elava Jumala lakkamatu teenimine...

Loc lähemalt lk 8

Juhtkiri

Minu põlvkond on näinud kirikuinimeste vaenamist nõukogude impeeriumi lõpuagoonia päevil. Ja sellele järgnenud uskumatut vaimset ärkamist ja massilist kirikusse tulemist. Vahepealset hoogsast liikumisest tekkinud seisakut ja vahest ka küünilist vastureaktsiooni kiriku õpetusele ja õpetajatele. Kuni selleni, et nii mõnigi teoloog hakkas valjuhäälselt juhtustama postkristlikust ajast... Aga mis see postkristlik aeg ikka muud on kui Kristusejärgne aeg, mis sisuliselt kestnud juba oma paar tuhat aastat, vädaks naljatades vastu. Mida see “post” seal ees ikka muud tähendab!

Metropoolia on meie Kiriku väljaanne. Üks kahest. Tõele au andes, pole meie väljaannete (Usk ja Elu, Metropoolia) ambitsiooniks olnud vallutada kõiki ajalehekioskeid ja postkontoreid. Oleme levinud pigem kitsas ringis. Oma perekonnas - koguduses.

Ka uuenenud Metropoolia ei ole midagi muud, kui oma murede ja rõõmude, aga peasjalikult oma armuõpetuse kaunimasse ja tänapäevasemasse vormi viimine.

Nii nagu liturgia peab olema ennekõike ilus, nii peavad ka meie väljaanded lähtuma ilust. Nii nagu

teenistustel näeme, võivad vaimulikud tasahilju juhised ja kommentaare jagada teenimise ajal, Nõnda ka tasahilju ja rahuga vaatleme uuenenud Metropoolias üldisemaid probleeme kantuna alandlikuse ja väärikuse vaimust. Kirjutame ühiskonnast ja ajaloost, vaimulikust õppest (kateheesist), kindlasti ka kirikute ja koguduste olukorrast ja teatame ka üldiselt huvi pakkuvatest sündmustest.

Ükski teenistus aga ei ole ilus siis, kui kirikus on palveosaduses ainult vaimulikud ja kirikuteenijad vaid terve kogudus. Nii ka saab Metropoolia ilusaks siis, kui me kõik sellest osa võtame - kirjutades, kujundades, levitades ja mis peaasi - lugedes ja vastates ning kaasa mõeldes.

Teeme temast lehe, mida pole vaja häbeneda ega vaka alla peita, vaid südamerahuga kirjutuslaual avatuna hoida, sinna sisse kügates ning ka huvi korral külalistele näidates.

Tervitan ja tänan kogu Metropoolia lugejaskonda ja meeskonda ning palun ja loodan, et meie kõigi panus saab väärikalt tasutud.

Indrek Sarapuu
Metropoolia tegevjuht

Kirikuvalitsuse read

Jätkame kirikute ja majade remonti

Nagu eelmises “Metropoolia” numbris märgitud, lõpeb selle aasta kevadel Kiriku ja riigi vahel sõlmitud leping riigieelarvest kirikute ja kogudusemajade remondiks eraldatud raha tarvitamiseks. Raha on veel järel Tallinna Issanda Muutmise peakiriku maja, Kihnu koguduse maja, Saatse kiriku ja Pärnu kiriku aia remontideks. Maikuus ootab siseministeerium lõpparuannet lepingulise raha kasutamisest. Tartu Pühade Aleksandrite kiriku juures on vana elamu asemel uus. Maja on kirikuvalitsuse veebruarikuu koosoleku otsusega määratud vaimulikele elamuks: kogudust teenivale preestrile ja Pariisist Eestisse õppejõuna tööle asuvale arhimandriit Grigorios Papathomasele. Koguduserahva kokkusaamised toimuvad kiriku ruumides. Edaspidi tuleb Kirikul remontidega taas kitsamates tingimustes toime tulla. Pühakodade säilitamise riikliku programmi raames eraldati selleks aastaks õigeuskirikute remondiks 1,6 mln krooni, mis kirikuvalitsuse otsusega läheb Tartu Jumalaema Uinumise (Uspenski) kiriku pöranda asendamiseks. Uurimine näitas, et kiriku pörand ja vaibadki on seenest täiesti nakatatud. Et nakkus edasi ei läheks ja ka uut pörandat hävitama ei hakkaks, tuleb vana materjal põletada, pörandaalune pinnas eemaldada ja uuega asendada. Uspenski kirikusse on maetud kahe pühaku – koos Tallinna piiskopmärtri Platoniga enamlaste läbi kannatanud ja hukatud preestermärtrite Nikolai Bežanitski ja Mihhail Bleive – maised ihud. Kui kiriku pörand on lahti võetud, tuleb sooritada pühakusäilmete avamise talitus

ning otsustada nende ümbermatmine. Nagu ülempreester Andreas eelmises “Metropoolia” numbris kirjutas: “2005. aastal on meie kogudustel võimalik tellida kirikute tehnilise seisukorra hindamise ja restaureerimistööde projekte. Kirik paneb Muinsuskaitseameti palvel omakorda kokku pingerea vastavalt koguduste avaldustele ja nii saamegi hakata parandama meie pühakodade olukorda üle kogu Eesti, alustades kõige hädapärasematest töödest.” Esialgse projektide tellimise pingerea seadis kirikuvalitsus oma märtsikoosolekul paika: uurimist ja remondi kavandamist vajavad Tartu Jumalaema Uinumise (Uspenski), Hiiumaa Jumalasünnitaja Sündimise, Tartu Pühade Aleksandrite (sisetööd ja välitööd, trepiastmed), Kuressaare, Sindi (konserveerimine), Kolga-Jaani, Mõniste-Ritsiku kirikud. Millal ja kui suures ulatuses õnnestub neis ja teistes kirikutes tegelikke parandustöid teha, ei ole praegu teada. Ülempreester Andrase sõnul peabki olema kohapeal aktiivne, siis saavad aidata ka kirikuvalitsus ja Eesti riik läbi oma alaprogrammide. Ei maksa unustada ka kirikurahva enda ohvrimeelsust ja kohalike omavalitsuste arusaamist kirikuelu säilimise tähtsusest.

Kiriku Täiskogu tuleb kokku 16. juunil 2005

Kirikuvalitsus määras 12. veebruari koosolekul Kiriku 2005. aasta Täiskogu toimumise päevaks 16. juuni. Enne seda korraldavad kogudused oma täiskogud, kus juhatused saavad koguduseliikmetele aasta jooksul tehtust aru anda. Kiriku uue põhikirja kohaselt korraldavad nii kogudused kui ka Kirik

tervikuna oma täiskogu igal aastal, ja seda esimese poolaasta jooksul. See tuleneb juriidilise isiku kohustusest anda riigile iga aasta 30. juuniks üle täiskogul kinnitatud aastaaruanne. Kiriku Täiskogul annab kirikuvalitsus oma aastasest tegevusest ja Kiriku olukorrast koguduste esindajatele aru. Üheskoos seatakse tulevikusihid. Metropoliit Stefanus on kirikuvalitsuse koosolekutel aga märkinud, et aruandlus peab olema vastastikune. Kogudustest ei laeku metropoliidile ega kirikuvalitsusele piisavalt teavet kohapeal toimuvast. Kiriku raamatupidamise andmetel on, otsustades 8% laekumise järgi, koguduste osavõtlikkus ja kohusetunne Kiriku üldiste huvide eest seismisel paranenud, kuid kuidas edeneb hingehoidik elu? Metropoliit Stefanus on seisukohal, et edaspidi soovib ta kogudusi külastades mitte üksnes jumalateenistustes osaleda, vaid süveneda põhjalikumalt ka koguduste argipäeva, kohalikesse muredesse ja rõõmudesse.

Kiriku väljaannetest

Kirikurahvas on saanud tänu preester Mattias Palli usinale koostajatööle kasutamiseks juba kaks käsiraamatut: Lauluraamat I ja Lauluraamat II, mis sisaldavad jumalateenistuste tekste kiriku lauljatele ja lugejatele vastavalt pühapäeva ja argipäeva jumalateenistusteks ning Suure Nädala päevadeks. Sihiks on anda välja ka Õietriodi raamat ning preestrite tarbeks uus jumalateenistuste ja talituste raamat. Metropoliidi erihoole all on lastele Kristuse sünni pühaks mõeldud kingituse, jõulupusle trükkimine.

Kirik laias maailmas

Rootsi luterliku kiriku algatatud ühendus Balti mere kallastel asuvate maade traditsiooniliste kirikute (luteri, katoliku, õigeusu) vahel nimega THEOBALT korraldab maikuus Ojamaal Visbys kirikute esindajate kokkusaamise. Teema on Euroopa Liidus päevakohane: “Isikute vaba liikumine – võimalus ja väljakutse integratsiooniks Balti regioonis”. Märtsikuu koosolekul otsustas kirikuvalitsus seada EAÕK esindajateks Theobalti nõupidamistel Sirje Sääre ja Kadri Jäätma. Enne Visby seminari toimuvad ettevalmistavad seminarid Eestis, kus teadvustatakse siit minejate teemakäsitlusve ja vaateid. Metropoliidi sõnum meie Kiriku poolt on selge: Kirik ei ole maailmale mitte esijoones materiaalse abi andja, vaid Hea Sõnumi edastaja ja vaimutoidu pakkuja.

Püüdkem selles mõttes ja meeles tegutseda ka meie, Kiriku liikmed.

Toidupangaprojekt on enamat kui toiduvaru hankimine ja jaotamine

Puudust kannatavate abistamiseks eraldatava ja kogutava raha rakendusala laieneb, sest lisaks toidule on inimestel muudki vaja. Kihnu rahvas sai peale jahu ja suhkru ka turbabriketti. Järgmine lähem ettevõtmine on anda Tartu vanglasse vangide tarbeks 100 pakki hügieenitarbeid. Seega sobib Kiriku abistamisvaru ja –tegevuse nimeks pigem Abiallikas kui Toidupank. Abiallika võimsust suurendab Soome Õigeusu Kiriku ühe lihtliikme Britta Hellenurme koostööpakkumine humanitaarabi vahendamiseks. Kirikuvalitsus otsustas pakkumise vastu võtta. Metropoliidi soovil ja Kirikuvalitsuse märtsikoosoleku otsusega vastutab Kiriku diakooniatöö korraldamise, sh Toidupangaprojekti teostamise eest arhidiakon Justinus Kiviloo.

Ülempreester Ardalion Keskküla

Ootame kaastöid!

METROPOOLIA

ilmub kuus korda aastas

kirjutage:
Wismari 32, Tallinn 10136
või e-mail
metropoolia@eaok.ee

Siseuudised

Kõrged külalised Tartus

Elassona metropoliit Vassiliose ja arhimandriit Vassilios Kreekast külastasid 3.-9. maini Eestit

Meie kirikule ja ülemkarjasele metropoliit Stefanusele oli au võõrustada kõrgeid külalisi pea nädala jooksul.

Eesti metropoliidi saatel tehti visiite Lääne-Eestist Setumaani, külastades meie jaoks olulisi ja tähtsaid kirikuid ja kogudusi.

Pikemalt peatuti Pärnus ja Tartus. Tartus toimetati Jumalaema Uinumise kirikus pühakute säilmete avamise talitus. Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku ülemhingekarjane pidas koos seto rahvaga Püha Georgiuse päeva, teenides reedel 6.mail Värskas Püha Georgiuse kirikus piiskopliku liturgia Elassona metropoliit

Jüripäev Värskas

Vassiliose ja tema saatja arhimandriit Vassiliose osavõtul.

Kindlasti oli meeltülendavaks Värskas vallavanema Rein Järvelille poolt pakutud lõunasöök Värskas Tsäimajas koos kohaliku muuseumi tutvumise ja seto leeloga.

Vaimulikud tutvusid meie oludega põhjalikult. Kuulsid ja nägid meie rõõmu- ja valupunkte ning osutasid igakülgset mõistmist meie kiriku ees seisvatest probleemidest.

Kõrgete isadega ringsõit kulmineerus aga meie kirikukeskuse avamisega laupäeval 7. mail Tallinnas Wismari tänaval. See on vaieldamatult tähtsündmus, milleks kõrged külalised kutsutud olid. Kõrgetele isadega liitus meilegi väga lähedane ja tuttav Nikea metropoliit Johannes Soomest.

Indrek Sarapuu

Välisuudised

10. aprillil suri endine Ameerika Kreeka Õigeusu Kiriku peapiiskop Iakovos.

Peapiiskop Iakovos sündis Imvrose saarel praeguse Türgi territooriumil 29. juulil 1911. aastal. 15-aastasena asus ta õppima Halki Teoloogilises Kõrgkoolis. 1934. aastal pühitseti tollase nimega Demetrios Koukouzis diakoniks ning viie aasta möödudes sai ta kutse asuda teenima Põhja- ja Lõuna-Ameerika peapiiskop Athenagorast arhidiakonina. 1940. aastal pühitseti ta preestriks ja 1945. aastal sai ta Harvardi Ülikooli teoloogiamagistri kraadi. 1954. aastal ordineeriti Iakovos Melita piiskopiks. Juulis 1958. valiti ta Ameerika Kreeka Õigeusu Kiriku peapiiskopiks ja aasta hiljem asetati ka ametisse. Just peapiiskop Iakovos oli see, kes julges käia tänavail Martin Luther Kingiga, mis teeb ajalooliseks ajakirja “Time” 1965. aasta märtsikuu kaanepildi. Peapiiskop Iakovos oli tuntud kui oikumeenilise liikumise toetaja ning innustaja. Ta oli üheksa aastat Kirikute Maailmanõukogu president ning tegutses mitmetes interkonfessionaalsetes ning interreligioossetes organisatsioonides. 1960. aastalasutas ta Ameerika Kanooniliste Õigeusu Piiskoppide Konverentsi.

Tema Pühadus, Oikumeeniline Patriarh Bartholomeos I võttis osa paavst Johannes Paulus II matustest

Tema Pühadust saatis matusetseremoonial Roomas Itaalia metropoliit Gennadios,

Imvrose ja Tenedose metropoliit Kyrillos ning Oikumeenilise Patriarhaadi esindaja Rahvusvahelise Õigeusu ja Roomakatoliku Dialoogi Ühiskomitees, Pergamoni metropoliit Johannes. Samuti diakon Dositheos Anagnostopoulos ning Nikolaos Maginas reporterina. Oikumeeniline patriarh naases Konstantinoopolisse reedel, 8. aprillil.

Metropoliit Gerasimos asetati ametisse San Francisco metropoliidina.

Metropoliit Gerasimos astus ametisse pärast seda, kui eelmine metropoliit Antonios suri detsembris möödunud aastal. Omakirjas metropoliit Gerasimosele kirjutas Oikumeeniline Patriarh Bartholomeos: “Astu vennalikus armastuses ja koostöös Ameerika peapiiskop Demetriosiga, vendade piiskoppide, vaimulikkonna ja ilmikutega selleks, et oleksid õnnistatud oma ülesande täitmisel ja võiksid kiita meie Kolmainust Jumalat, kellele olgu au ja austus ajastute ajastuteni.” Metropoliit Gerasimos oma kõnes ütles: “Armas vaimulikkond ja selle metropoolia usklikud, ma tulen teie juurde kui Jumala teenija. Kogu minu elu on raamitud Issanda sõnadega: “Ma olen teie juures teie teenija.”

Vene Õigeusu Kirik rõõmustab, et uus Rooma paavst on konservatiiv

Vene Õigeusu Kirik ning Venemaa presidendi administratsioon avaldavad rõõmu selle üle, et uus Rooma paavst Benedictus XVI, endine kardinal Joseph

Ratzinger on konservatiivsete vaadetega. Telekanal NTV vahendab, et nii president Putinil kui patriarh Aleksius II-l on tihedad sidemed Saksamaaga ning patriarh Aleksius on veel lisaks ka saksa päritolu, kandes varem ilmalikku nime Ridiger. Oma intervjuus telekanalile RTR ütles Smolenski ja Kalinigradi metropoliit Kirill, Moskva Patriarhaadi välisosakonna juht, et parim paavst Johannes Paulus II puhul oli tema konservatiivsus ning, et Vene Õigeusu Kirik palvetab, et ka järgmine paavst saaks olema konservatiivsete vaadetega. Venemaa president Vladimir Putin saatis paavst Benedictus XVI õnnitlustelegrammi, milles loodab Venemaa ning Vatikani suhete arengule.

Oikumeeniline patriarh Bartholomeos I tervitas uue paavsti valimist

Patriarh Bartolomeos ütles, et Benedictus XVI jätkab seda, unustamatu Johannes Paulus II initsiatiivi, mis kiirendas ja parandas õigeuskirikute ja roomakatoliku kiriku dialoogi lootuses selle otsuste viljakaks täidminekuks. Patriarh ütles, et juba ainuüksi fakt, et uus paavst on pärit Saksamaalt - rahva seast, milline pikki aastaid on olnud mitmete asjaolude vang, kuid nüüd mängib suurt rolli Euroopa ühtsuse kujundamisel, annab lootust. Lootust, mida uus paavst jagab, tähtsustades ühtsust, rahulikku koostööd ning vältides kristlaskonna ja maailma antagonisme. Nii Euroopas kui sellest väljaspool, ütles patriarh.

Toimus vaimulike koosolek

15. märtsil toimus järjekordne EAÕK vaimulike koosolek. Et vana kalendri järgi oli tegemist suure paastu esimese nädalaga, siis otsustasid mõned preestrid, et tähtsam on suurt kahetsuskaanonit lugeda ja jätsid tulemata. Kirikupead kurvastas, et osa vaimulikke ei pidanud vajalikuks oma mittetulekust teatadagi, rääkimata sellest, et leida võimalus piiskopi kutset järgida. Piiskopi kutse ja juhatamine peaks vaimulikke rohkem ajendama.

Avaldage kuulutusi !

METROPOOLIA

ilmub kuus korda aastas

kirjutage:

Wismari 32, Tallinn 10136

või e-mail

metropoolia@eaok.ee

Oikumeeniline patriarh Bartholomeos sai ÜRO Keskkonnaprogrammi auhinna

Patriarh oli üks seitsmest “Planeet Maa tšempionid” auhinna saajast, mille nominentide hulgas oli nii monarhe, valitsustegelasi kui religioosseid liidreid, samuti põlisrahvaste ja noorteühenduste esindajaid. Auhinna võttis ÜRO Peakorteris toimunud tseremoonial vastu Ameerika peapiiskop Demetrios. Andes kätte auhindu, ütles Klaus Töpfer, ÜRO keskkonnaprogrammi tegevjuht, et ta austab auhinnasaajaid nende pingutuste eest võidelda loodusrikkuste säilimise eest ja neid kaitsta. Auhind “Planeet Maa tšempionid” asutati aastal 2004, et austada eraisikuid või kollektiive, kes on teinud märkimisväärsed tööd kas regionaalselt või globaalselt, kaitsmaks planeedi ressursse ning edendamaks keskkonnateadlikkust.

Johannes Sakarias

Tellige endale

METROPOOLIA

ilmub kuus korda aastas

kirjutage:

Wismari 32 Tallinn 10136

või e-mail

metropoolia@eaok.ee

Avati Püha Platoni Kirikukeskuse juurdeehitus

Indrek Sarapuu

EAÕK metropoliidi **Stefanuse** noorpõlve meenutustega Frederico Fellini filmist “Il tetto” - “Katus”, avati Tallinnas Wismari tänaval, aastajagu kestnud, suure hoole ja armastusega tehtud juurdeehitus.

“Katus on pea kohal,” konstanteeris meie kirikupea.

Keskuse avamisel osalesid Elassona metropoliit **Vassilios** Kreekast ja Nikea metropoliit **Johannes** Soomest, Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop **Andres Põder**, Roomakatoliku Kiriku piiskop *electus* **Philippe Jourdan**, Eesti Kirikute Nõukogu president piiskop **Einar Soone**, Kreeka suursaadik Eestis **hr. Christos Karapanos**, mitmed riigiametite esindajad, külalised ja kirikurahvas.

Metropoliit avaldas tänu Eesti Vabariigi valitustele ja peaministritele. Samuti erilise tänu meie ehituse peaettevõtjale härra **Peeter Raskale** ja tema meeskonnale, kelle panust

Külalised

ehitise valmimisel on raske alahinnata. Samuti tänati ehitise arhitekti härra **Tormi Soovälja**.

Pidulikul üritusel esinesid meie ülemkarjasele lisaks Nikea metropoliit Johannes, kes pidas põhjaliku ettekande Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku ajaloost, samuti esines ka isa **Mattias Palli** Püha Platoni tähendusest meie kirikule.

Pühitsemistalituse pidasid meie Valitseja eesteenimisel arhidiakon Justinus Kiviloo ning preester isa **Rafael** Võrust. Laulis Tallinna Siimeoni ja Hanna koor.

Keskus sai juurde galerii, ööbimiskohad, raamatukogu ja mis vahest kõige peamine - seminariruumi. Nagu väga tabavalt mainis riiki esindanud siseministeeriumi asekanstler, on see esimene taasiseseisvuse-aegne õigeusu

vaimulik õppeasutus ja sellest on olnud tõeline puudus.

Raamatukogule tegi esimese annetuse isa **Vello Salo**, kes on ühtlasi ka Püha Platoni seminari Vana Testamendi õppejõud ja kingiks ei olnud midagi muud, kui kommenteeritud ingliskeelne Piibel - The Jerusalem Bible.

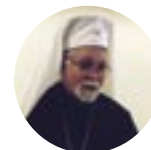
Üritust ilmestasid veel kontsert Vändra õigeusu kirikukoorilt **Maria Mahlapuu** juhatusel ning **Peeter Paemurru** ja **Kadi Sarapiku** kammerkontsert.

Kõige krooniks ulatas siseministeeriumi asekanstler meie kirikupeale kaua oodatud kolme leopardiga kaunistatud, siniste kaantega isikutunnistuse - Eesti Vabariigi passi.

Tormi Sooväli ja Peeter Raska

Paar küsimust kirikupeale:

Kes tohivad ja võivad meie keskust kasutada?

Kirikukeskus on eelkõige Kirikupea residents, kus loomulikult töötavad meie Kirikuvalitsuse ja keskuse töötajad (sekretär, raamatukoguhoidja, arhidiakon). Kindlasti saab suurema hoo sisse meie seminari töö ja kirjastustegevus. Siin on loodud ka võimalus meie kiriku kõrgete külaliste majutamiseks.

Samuti on ka minu kokku kutsumisel loodud tingimused kirikutevaheliseks koostööks. Erinevad ümarlauad, diskussioonid ja seminarid.

Kuivõrd keskuse avamine lahendab meie vaimuliku koolituse probleeme?

Kindlasti jätkuvad erinevad koolitused nüüd juba palju avaramates tingimustes. Olgu see siis noorte- ja lastetöö. Samuti ka kiriku sotsiaaltöö - diakooniatöö.

Paasaläkitus 2005

Kristus on surnuist üles tõusnud! Põrgu on tühjaks tehtud; surm ära võidetud. Milline tohutu kergus: kõik meie ümber saab osa jumalikust rõõmust.

Juba on saanud möödaniuks suur ja püha nädal, mil olime kutsutud laskma jumaliku Päästja verel voolata oma vaimulikele haavadele; kutsutud ühinema Tema surmaga, et saada osa Tema uuest elust. Katsumuste aeg, mil olime seatud silmitsi risti ja hauaga, on jõudnud lõpule. Päev on täielikult uueks saanud. Kristus on surnuist üles tõusnud! Suurima püha pidulaud on juba kaetud ja ootab meid kannatamatult; keegi ärgu jäägu sellest eemale: hülgav Ülestõusmise päev on koitnud meile kõigile.

“Mis otsite Elusat surnute juurest?”, hüüab evangelist Luukas (24,6) naistele, kes varasel hommikutunnil on tulnud hauale lõhnarohtusid tooma (Lk. 24, 1-4). On jäänud vaid üks tõsine takistus: suur kivi, mis katab haua sissepääsu. Aga nad näevad, et see on ära liikunud ega tea, mida arvata. Evangelist Matteus täpsustab, et see oli ära võetud viisil, mida nad ei olnud ette näinud: “Sündis suur maaväriseimine”, kirjutab ta, “sest Issanda ingel, laskudes taevast, tuli ja veeretaskivi kõrvale ja istus selle peale” (28,2).

Ärge otsige jumalikku Päästjat surnute seast, julgege kuulutada, et Kristus elab, et Ta on elus, et Ta on Elu, mis teeb meidki elavaiks. Mõistusega sellest aru ei saa. Ülestõusmine “ei saa kunagi

olema mõistusega võetav, see saab olla ainult ilmutatud.”

Ülestõusmine on meie usk. Sest see on seotud meie usuga, üksnes sellega. Usk on terav vapustus sarnanedes maavärinale, mis veeretab ära uskmatus kivi inimese südame sissepääsu eest; usk on kõike tagurpidi pöörav loodusõnnetus, mis sunnib inimest põhjalikule sisemisele pöördumisele, mille läbi saab ta lõpuks aru oma tõelisest suhtest Kristusega.

Ja et see suhe saaks osaks ka meile, tuleb esmalt juua Kannatuse karikast, tuleb esmalt aidata Jeesusel tema risti kanda, tuleb lasta valul lõhki rebida oma hing suurel reedel; kõik see on vajalik, et saaksime tõeliselt kogeda paasarõõmu.

Siis ja ainult siis olen ma lõpuks aru saanud, mida tähendab minu jaoks Kristuse kannatus, milleta ei või ma osa saada tema Ülestõusmise salasusest. Siis ja ainult siis olen ma võimeline tunnistama, et ülestõusnud Jeesus elab minus ja et minagi olen ülestõusmise seisundis, ülestõusmise liikumises kuni selle päevani, mil see, kes Elab, ise muudab meie alanduse ihu oma au ihu taoliseks, nagu kirjutab püha Paulus (Fil 3,21).

Kristus on surnuist üles tõusnud! Jeesus kutsub meid osa saama ülestõusmise rõõmust. Ta avab meie südame andeksandmisele, mis voolab välja tühjast hauast olles meie eneste andeksandmise nähtav pant; Ta laseb ülestõusmise Valgusel meisse tungida; Ta annab meile edasi oma ülestõusmise väe.

Tõesti on üles tõusnud! Kuni aegade lõpuni on Jumal meiega, Tema, kes on meie ees. Ja “me kõik oleme võtnud Tema tõiusest, ja armu armu peale.” (Jh. 1,16).

Ma õnnistan teid kõiki Kristuse ülestõusmise rõõmus ja soovin teile väga püha ja väga õnnelikku ülestõusmispühade aega.

Ülestõusmispühadel armu aastal 2005

+ STEFANUS,

Tallinna ja kogu Eesti metropoliit

NOORTETÖÖ SEMINAR POOTSI-KÕPUS

Inimestena on meil aeg-ajalt hea sooritada sügavam eesmärgistatud sisevaatlus, paljastamaks meie tegevuse tugevusi ja nõrkusi. Selleks on Kirik seadnud pühad paastuajad ning pihisakramendi. Sama kehtib ka organisatsiooni kui inimeste kogumi kohta. Sestap tuldigi Eesti Õigeusu Noorte Liidu kuuendal tegevusaastal kokku Pärnumaal Pootsi-Kõpus, et üheskoos analüüsida tehtut ja seda, mis seni tegemata. Kohale tulnud üheksa koguduse vaimulikud ja ilmalikud esindajad ehk lihtsalt öeldes hingelt noored olid täis väge ja tahtmist seadmaks uusi sihte meie Kiriku noortetöös.

Kahepäevase seminari rühmatööde tulemusena jõuti tõdemuseni, et praeguses ajahetkes on meil positiivse kogemusena ühise tegevuse vorme noorele koguduseliikmele nagu laagrid, pühapäevakool, kirikukohv pärast jumalateenistust, talgud, reisimine, ristikäik, palverännakud ja suhted naaberkogudustega. Seega on Noorteliidu tegevuse näol läbi eri ürituste olemas kohtumispai, sõpruskond, mis aitab noorel trotsida ja ületada kasvuraskusi ning mis on samas teejuhiks elutõdede otsimisel Kristuse vaimus. Osadus ja osalus Kiriku elus on Kristuse kutse igapäevale meist, et meie teed viiksid mõtestatud elusse. Meid on juhtimas metropolliidi suurepärase autoriteet, kes, omades aastakümnete kogemust Euroopas, oskab jagada preestritele ja noortele oma vaimulikkust tarkust. Tõdeti ka, et Noorteliidul on olnud teotahteline tuumik, tahe anda edasi omandatud kogemusi ja hea isiklik kontakt noortega.

Pahupoolelt jäid kõlama probleemid seoses vanuselist vastuvõetavuse ja sellega seotud võõristus koguduses toimiva suhtes. Organiseeritud noortetöö puudumisest kogudustes ja harituse puudumisest tingitud õpetuslikest puudujääkidest tuleneb tõsiasi, et kirikunoorele jääb tihtipeale arusaamatuks liturgiline elu ehk jumalateenistustel toimuv. Paljudes kogudustes puuduvad noortetöö juhid, tihti puudub koht, kus koos käia.

Probleemiks on info liikumine, mille läbi kannatab noorte omavaheline suhtlemine. Järgimist vääriva ettepanekunakõlasnäitlike jumalateenistustekorraldamine koos õpetuslike kommentaaridega ning võimalusega noortel osaleda jumalateenistuse läbiviimisel.

Maaailmas süvenev ilmalikustumine ja pealiskaudsus, Õhtumaisest mõtlemisest tulenev "kõik müügiks"-filosoofia on noorele inimesele (ja mitte ainult) komistuskiviks, mille ületamiseks on vajalik Kiriku toetus ja hool.

Kiriku igapäevaelus ei käsitleta noorte probleemiatikat, puudub ka ülevaade olemasolevatest noortest kogudustes, mis on osaliselt tingitud vaimulike ükskõiksusest noortetöö suhtes. Kuidas siis jõuda selle probleemidehulga lahtiharutamiseni ja eesmärgistatud lahendamiseni?

Mõtteid töörühmadest

- tuleks luua noortetöök vajalik materiaalne baas (regulaarsed korjandused noortetöö heaks)
- harida lastevanemaid
- täiendada Noorteliidu liikmeskonna andmebaasi
- läheneda noortele ealisest aspektist lähtudes
- korraldada regulaarseid noorte kohtumisõhtuid
- edastada õigeaegselt infot toimuvate ürituste kohta
- korraldada näitusi ja kontserte
- palvetada jumalateenistustel noorte eest
- koolitada noorterühmade juhte
- korraldada kogudustevahelisi sportlikke üritusi noortele (ja mitte ainult)
- kaasata noori teenistusel (altariabilise, laulja ja lugejana)
- laagrite ja palverännakute korraldamine koguduserahvaga.

Võimalust mööda luua koguduse kodulehekül, mille loomisel ja tööshoidmisel saab rakendada noori.

Oluline aspekt noore inimese kogudusse sulandumisel on kaasaraäkimisõigus koguduse elus. See annab julguse võtta vastutus.

Lahendusena harituse puudumisest tingitud puudujääkide osas oleks pühapäevakooli korraldamine erinevatele vanuserühmadele ja osalemine Noorteliidu poolt korraldatavatel koolitustel. Oluline on korraldada enne ristimist katehees, et ristitav noor saaks eelteadmisi õigeusu traditsioonist. Selleks on Noorteliit andnud välja, ja annab ka tulevikus, õppematerjale. Kiriku avatuna hoidmine teenistustevälisel ajal on hea rakendus kogudusenoortele.

Eesti inimene on alati olnud osav näpuga näitaja ja halaja. Oleme seda kogenud ka meie lühikese noortetöö ajaloo vältel. Arusaamine selle töö vajalikkusest ja möödapääsmatusest ei ole veel täielikult jõudnud meie vaimulike teadvusse. Osalt on selle põhjuseks ka noorte vähesus paljudes kogudustes. Enamasti on aga tegu oskamatusena orienteeruda selles meie jaoks uudses valdkonnas.

Õppigem ja ehitagem siis üheskoos meie Kirikut, kasutagem ära meie vanemate vaimulike kogemusi ühendades neid kaasaja uuenenud nõudmistega!

Seminaril kuuldu põhjal refereerinud
preester Jüri Ilves,
EÕNL juhatuse liige

Fotod: Margus Lepvalts

NOORTE LIIDU LAAGRID 2005

MAI

28. mai Laagrijuhtide koolitus.

Viib läbi isa Jüri Ilves. Oodatud on kõik noored ja natuke vanemad huvilised. Algus kell 11.00, Wismari 32. Saate ettekujutuse, kuidas juhatada rühmasid ning oma uusi teadmisi ja oskusi saab kohe rakendada ka perelaagris.

JUUNI

3.–5. juuni Töölaager Karulas

10.–18. juuni Soome ONL-i laager Karulas

29. juuni-3. juuli Metsalaager.

Matkamine ilusas looduses. Hommikul ja õhtul toimuvad palvused. Läbipõimuvaks teemaks on pühakud. See ei ole ainult poistele, nii et tüdrukud, olge ka aktiivsed osavõtma!

JUULI

11.–17. juuli Perelaager Karulas

Igal hommikul ja õhtul on palvused. Päeva sisustavad mitmed huvitavad arutelud teemal pühakud. Toimuvad põnevad võistlused, maastikumängud, näidendid. Programmis on ka ekskursioon Karula Rahvusparki. Õhtuti saab rahulikult lõkke ümber vestelda. Laagri lõpetame pühapäeval hommikuse liturgiaga.

AUGUST

4.–6. august EKNNi palverännak

10.–12. august Töölaager Sinalepas Mäemõisa kiriku juures

Küsi lähemalt:
Rutt Treima
rutt@eaok.ee
6 600 780
53 944 744

ONLi aastapidustused 2005 Espoos, Soomes.

Reedel, 22. aprillil, sõitsime väikese grupiga Helsingisse kuhu jõudsime pärastlõunal. Meid võttis vastu naisterahvas, kes viis meid kohalikku noorteliidu keskusesse, kus osa grupist olid ka varem käinud. Ürituse avamiseni jäi umbes 3 tundi. Natuke enne pidustuste avamist, mis toimus kohalikus koolimajas, jõudsime Espoosse. Alguspalve oli kell 18.30. Tervitati kõiki ja siis mindi koos klassiruumi pühitsema. Kella kaheksa ajal algas öökohv. Õhtujuht oli pidzaamas, ühes käes väike kaisukaru, teises mikrofon. Mõned käisid ees laulmas, või tervitamas. Lauldi ühiselt, mängiti laulumänge. Olin juba jõudnud tutvuda isa Heikki Huttusega, kes hiljem ootamatult palus, et ma ütleksin tervituse Eesti grupi poolt. Läksin siis ja tutvustasin ennast ja oma gruppi.

Kella poole kaheteistkümne paiku viidi meid tagasi hotelli. Laupäeva hommikul pärast hommikusööki mindi koos teise koolimajja. Seal toimusid erinevad õpitoad. Meie võtsime osa kotimaalimisest ja lasime oma kunstilistel annetel voolata. Kadri, meie grupi ainuke tüdruk, lõikas ise välja väga ilusa päikesešabloon, mida paljud hiljem kasutasid. Aulas toimus ka loeng teemal “Isiksus töövahendina”, mis oli päris huvitav, nii palju kui me sellest aru saime. Toimus ka diskussioon sellel teemal. Enne õhtusööki lauldi karaoket, millest noored päris kenasti osa võtsid. Enamik laulis kohalikke laule, mida meie ei olnud kunagi kuulnud, nii et nalja sai.

Vahepeal tutvustati meile kooli kõrval asuvat kirikut. See on arhitektuuriliselt samasugune nagu esimesed kirikud Egiptuses ja on ainuke kirik Soomes, mis on kreeka stiilis. Õhtupoole oli ka palvus koos ristikäiguga. Mind kutsuti jälle ootamatult, seekord piiblikandjaks. Erinevaid lippe ja ikoone kandsidki ainult noored. Ristikäik oli päris pikk, mitte ainult ümber kiriku, vaid läbiti mitu

tänavat. Möödusime ka suurest telgist, kus parajasti peeti jazzfestivali. Lõpetasime koolikoridoris. Minu käed olid piibli kandmisest, mitte et ma kurdaksin, kanged ja värisesid suurest pingutusest. Mõistan nüüd miks preestrid piiblit evangeeliumi lugemisel käes ei hoi

Peale palvust koguneti suurde võimlasse. Meie gruppi kutsuti istuma preestrite ja korraldajate hulka. Kõik teismelised istusid põrandal maas. Algas õhtu ametlik osa, kus autasustati tublimaid Soome Noorteliidu töötegijaid. Laulsime kõik koos ka paar laulu.

Õhtu jätkus teises koolimajas, kus meie poisid mängisid teistega korvpalli. Aeg möödus väga lõbusalt. Pühapäeva hommikul sõitsime Helsingisse tagasi. Käisime Uspenski katedraalis liturgial. Suur kirik oli noori täis. Teenistust juhtis Karjala ja kogu Soome metropoliit Leo. Jutluse ajaks istusid kõik põrandale maha, mis oli omaette tore vaatepilt. Pärast liturgiat pakuti kiriku kõrval õues kuuma suppi. Ürituse lõpetas liigutustega laul, mida lauldi korduvalt ka varem. Sellega soovis üks noormees Lapimaalt kõikidele toredat kodureisi.

Kokkuvõttes olid kõik nõus, et nädalavahetus oli teistsugune ja tore. Sai jälle Eesti õigeusklikke noori esindada ja ka omavahel lõbusalt aega veeta. Minule oli see esimeseks väljasõiduks koos meie noortegrupiga. Ma arvan, et reisiseltskond oli meil lahe ja tore oli uusi tutvavaid saada nii noorte kui ka korraldajate seas.

Rutt Treima

Rutt on 20 aastat vana ning sellest kevadest Noorte Liidu sekretär. Ta on lõpetanud Westholmi Gümnaasiumi ja käinud Kreekas noortetööd õppimas.

LUULETUS

Roland Tõnisson

*Mu ümber müürid, valged tornid
ja inimesed kirikuisse teel...
Neil näod on tõsimeelsed, mornid –
neid naermas pole näha saanud veel.*

*Salk rõõmsaid lapsi väljub logisevast bussist
ja suundub kloostri poole paljapäi
ning kallist autost venib välja rikkur
kes omal jalgel enam üldse vist ei käi.*

*On kiriku eeskojas nurgas riidehunnik
mis inimeste sisenedes ennast liigutab.
Vaid Looja teab mis seda hinge ihu sisse
sunnib...
Kas teesklus siis või kahetsus ta keha kiigutab.*

*Nii palju inimesi kirikutes põlvil...
Giid väljamaalastele miskit seletab
ja preestri palve kõlab vastu võimsalt võlvilt
kuid mõnelt näolt see igavust ei peleta.*

*End häbeneda teiste ees siin paigas pole vaja –
saan pühakute jalge ette heita minagi.
Kord laguneb ka minu muldne maja
ja minu luud ei jäta lehtedele ridagi.*

*Ma olen saanud näha Sinu hoovi,
Su hoonetesse pääs on kinni veel...
Kuid Sinu Pärija on täitnud paljud soovid –
Ta ühinenud nendega kes Sinu juurde teel.*

23.03.2005 Suurklooster Sergiev Possadis

KATEHHEES NELIPÜHI

Pariisi Püha Sergi Õigeusu Teoloogia Akadeemia professori **isa Boriss Bobrinski** jutlus nelipühil 1988.

Nelipühi, millest saame osa igal aastal ja mida me tänagi tähistame, on meie elu kõrghetk, milles saab ilmsiks ka kirikuaasta lõppeemärk: juhatada meid Kristuse tulemisest Püha Vaimu tulemiseni. Vaimu tulemine on see, mille pärast Jeesus tuli. Kirikuaasta lõppsiht on euharistia salasuse, milles me praegu oleme kokku tulnud, sügavaim tähendus, tema olemus ja sisu. Sest see euharistia on Püha Vaimu and, Tema pidev ja alati uuenev kohalolek meie elus, igäihe sügavaimas sisemises elus, meie kogudustes ja selles säras, mida igäiks meist ja me kõik üheskoos oleme kutsutud kogema ja edasi andma.

Rääkida Pühast Vaimust tähendab rääkida Pühast Vaimust kui Jumala salasusest, kui kolmanda isiku salasusest ja kui Sellest, kelles, kelle läbi ja kelle jaoks inimene loodi. Püha Vaim on “Isa Vaim”, “Isast lähtuv” nagu ütleb Johannese evangeelium, ja nagu seda kordab usutunnistus, nagu seda uuesti kuulutab nelipühi kirikulaul: “Püha Igavene, Sa Lohutaja Vaim, kes Isast välja lähed ja Pojas hingad”.

Püha Vaim on Isa Vaim; see, kes hüüab meis “Abba, Isa!”, aga see on ka Poja Vaim, ilma kelleta, nagu ütleb püha Paulus, ei saa keegi kutsuda Jeesust Issandaks. Seega juhatab Püha Vaim sisse selle pidulaua, selle kolmainuliku osaduse, milleks on euharistia.

Aga Püha Vaim juhatab meidki sellesse, kuna Ta on meile antud, et Ta meis asuks, meie elu esimesest hetkest saadik. Sellel põhjusel on Piiblis esimese Moosese raamatu 2. peatüki 7. salmis, kus räägitakse, kuidas Jumal voolis inimese maapõrmust, öeldud, et Jumal puhus inimesse elu Vaimu ja temast sai elav hing. Püha Ireneus armastas korrata, et Jumal “oma kätega, milleks on Poeg ja Vaim” voolis inimese, andis

talle kuju, lõi, valmistas ta maapõrmust ja Pühast Vaimust. Sel põhjusel kuulub Püha Vaim meile, isegi kui Ta tuleb meie peale väljastpoolt. Aga mitte kui meie omand, kui meie asi, mitte nii, et saame Teda kasutada oma tahtmist mööda. Ometi kuulub Ta meile, aga teises mõttes, kuulub kui inimelu üleschitav osa; milleta inimene ei ole inimene, milleta ta jääb inimloomusest madalamaks. Seepärast, kui tahame rääkida inimesest, teda kirjeldada, lahti seletada, ülistada, pühitseda, peame meiegi meeles pidama, et ta on loodud Jumala näo järgi, et temas on see jälg, see omadus, see peidetud ja sageli patu tõttu väga sügavale peidetud Jumalik pitser. Aga temas on ka jumalik hingus, milleta inimene ei saaks püsida ega püüda teoks teha, mis talle on määratud, milleta inimene ei teeks vahet heal ja kurjal. Ta oleks neutraalne, ebamäärane olend, kaugel tõelisest elust. Seda tuleb inimestele meelde tuletada praegu, kahekümnendal sajandil, mil nii palju arutletakse meie olemasolu üle ja mil lootus inimese väärtusse ja väärikusse on kadumas.

Tuleb meelde tuletada, et inimene on loodud Jumala näo järele, et inimest on läbistanud hingus... Hingus, mis jääb meile pidevalt kättesaamatuks... See Püha Vaim, kes meile on antud, libiseb meie käest kõigi meie olemuse pooride kaudu. Oleme kui mõrane, auklik anum, mis ei suuda seda jumalikku sisu eneses hoida. Me ei suuda enestes hoida Jumala kohalolekut, sest patt meis on purustanud meie tõelise terviklikkuse, on viinud meid Jumalast kaugele ja teinud seda, et tunneme nagu juudiusulised Kristuse ajal: Vaim on kaugel, Vaim on ära.

Kogu Vana Testament on Püha Vaimu tegutsemise lugu. Eeskätt kui sellise Püha Vaimu lugu, mis küll toimib, aga – kui nii võib öelda - väljastpoolt. Ta muidugi sekkub valitud hetkedel – mis on samuti väga oluline – Ta räägib prohvetite kaudu. Ja see Püha Vaimu sõna prohvetite suu läbi tähendab, et

kogu inimkonna ajalugu, mis kannab langemise, patu ja Jumala unustamise märke, on ometi püha. Sest kui ta seda poleks, oleks ta jäänud väga lühikeseks. Maailma poleks olemas. “Võta vaid ära oma Vaim”, ütleb püha Basilius “ja ingliväed lagunevad ning maailm saab jälle olematuks”, korrates 104 laulu sõnu: “koristad sa ära nende vaimu, siis heidavad nad hinge ja saavad jälle põrmuks!”

Püha Vaim on tõelise elu eeltingimus. Ta on ühtaegu nii algaja kui see, kes meid juhatab, kes ilmutab meile Jeesuse nime, palet ja kohalolekut ning Tema läbi Isa. Hoida alles Vaimu tähendab avastada, kes me oleme nagu ütles püha Augustinus: “Saage selleks, kes te olete”: pneumatofoorideks, kristusekandjateks, vaimukandjateks, Vaimu tekitajateks. Aga, et selleks saada, see tähendab vabastada meie süda, me olemuse sügavaimad allikad. Et, nagu ütles Jeesus, pääseksid valla elava vee jõed voolates igavese elu poole: “See, kes minusse usub, selle rinnast ja südamest pääsevad voolama elava vee joad ”. Aga need joad ei voola! Need evoad on kokku surutud meie sisemusse! Meie olemus on puruks lõõdud ja vaevas! See on kaugel Jumalast “

Järelikult, meie elu ainus eesmärk, kui korrata püha Serafimi sõnu, on “saada Püha Vaim”, see tähendab Ta uuesti avastada, anda Talle tagasi Tema tõeline koht “ Issanda ja kuninga koht “ meie elus. Ja see nõuab meilt tõelist askeesi. Meile ei meeldi rääkida askeesist, sest kujutame sageli kristlaste ja õigeusklike elu kui midagi kerget, rõõmsat, paasalikku, unustades, et selle taga on kõigi pühakute, õigete, märtrite ja iga kristlase askees.

Ja lõpetuseks tahaksin ma veel öelda mõned sõnad: askees ei tähenda ainult enese ettevalmistamist,

enese puhastamist Püha Vaimu vastuvõtmiseks.

Kui Püha Vaim laskub meie peale samal kombel nagu Ta jääb Jeesuse üle tema ristimisel Jordani jões – “See, kelle peale sa näed Vaimu laskuvat ja jäävat... on Tema, Jumala äravalitu” – , seega kui Püha Vaim laskub meie peale, jääb meisse, leiab meis enesele puhkepaiga ja kui meie leiame enestele puhkepaiga Jumalas, siis ... ei ole askees hoopiski lõppenud. Ma ütleksin isegi: see alles algab.

Sest siis tuleb õppida ja ikka uuesti ning uuesti õppida – Vaimu enese juures hoidma, alles hoidma seda rahu, rõõmu; sisemise vaikuse, palve Vaimu ... Ja kui sageli meie elus juhtub, et just äsja kirikust välja astunud, just äsja armulaual käinud ja juba langeme uuesti, oleme haaratud liikumisest, pöörisest, väliste asjade meeletust rütmist, mis vastab meie eneste patuse inimese, hajevil inimese, laiali pillutatud inimese rütmile.

Seega peame õppima ja paluma Issandalt armu, et see, millest kirikupühadel, ülestõusmispühade ajal, nelipühil, pühapäeval, armulauas, selles alati uues ja ainulaadses kohtumises Issandaga, jumaliku Kolmainuga osa saame, jah, et see oleks meile hindamatu aare, mille me hoiame alles oma südames. Et see oleks seal õrnuse, halastuse tähelepanelikkuse kujul, vaimuliku edenemise kujul, palveigatsusena ning eelkõige avatusena meie vendade suhtes.

Teadkem, et see kirik, mis on praegu kui suletud väravatega tarandik, avaneb ja me kõik lahkume siit. Igäiks meist, pöördudes tagasi oma igapäevaelu, sellesse argisesse ja tavalisse pere- ja tööellu, peab kandma ja hoidma Püha Vaimu. See tähendab, kandma eneses tervet kirikut kui vääriskivi, kui hindamatut aaret. Aamen.

✦

Сообщения Синода

С 1 апреля 2005 митрополит ЭАПЦ Стефан гражданин Эстонской Республики.

Удостоверяющее свидетельство получено из Департамента гражданства и миграции.

Продолжаем ремонт церквей и домов

Как уже упоминалось в прошлом номере,„Metropoolia„в этом году весной истекает государственный договор о финансировании ремонта церквей и приходских домов. Имеются еще издержки для ремонта Таллиннского Свято-Преображенского,Кихнуского приходских домов,изгороди Пярнуской церкви,церкви Саатсе. В мае Министерство Внутренних Дел ждет полный финансовый отчет о проделанной работе. В Тарту возле церкви Св.Александров вместо старой постройки возведен новый приходской дом.На основании февральского постановлении Синода,дом предназначен для проживания священнослужителей: окормляющего приход и всором прибывающего из Парижа в Эстонию преподователя архимандрита Григория Папатома.Прихожане впредь будут собираться в стенах храма.В дальнейшем придется вновь повременить с ремонтом церкви.Государство выделило для православных 1.6 мил.крон,которые по решению Синода пойдут на замену полов Тартуской Успенской церкви.Проведенные там исследования показали что пол церкви,включая и половики полностью заражены грибком.Чтобы заражение не перешло на новые полы,придется сжечь старый материал,удалить грунт и заменить новым.В церкви захоронены честные останки СвященномучениковНиколаяБежаницкогоиМихаила Блейве.Когда старые полы будут удалены,придется обрести мощи и решить судьбу их перезахоронения. Как в прошлом номере упоминал протоиерей Андрей:в 2005году наши приходампредоставляется возможность заказать проэкты по реставрации церквей.Церковь по просьбе Департамента Охраны Памятников рассмотрит все проэкты и на этом основании сможет улучшить положение святынь по всей Эстонии,начиная с самых неотложных.На основании мартовского постановления Синода в ремонте нуждаются следующие церкви:

✦

ПАСХАЛЬНОЕ ПОСЛАНИЕ

К прочтению в светлое Христово Воскресение

Христос воскресе из мертвых! Ад опустел, и. смерть побеждена. Какое облегчение: все вокруг нас приобщается к божественной радости.

Уже ушла в прошлое великая и святая неделя, когда мы были призваны очистить наши душевные раны посредством божественной крови Спасителя; призваны, приобщится к Его смерти, что бы потом принять участие в Его новой жизни. Время испытаний, когда мы стояли лицом к лицу перед крестом и смертью, подошло к концу. День совершенно обновился. Христос воскресе из мертвых! Пиршество величайшего из праздников уже накрыто и с нетерпением ожидает нас; не оставайтесь в стороне, сияние праздника Воскресения освящает всех нас.

“Что вы ищите живого между мертвыми?” (Лука 24, 5) спросили женщин, которые ранним утром пришли ко гробу, неся приготовленные ароматы (Лука 24, 1-4). Осталось только одно серьезное препятствие: камень приваленный ко гробу. Но они видят, что камень отвален от входа в могилу, они не знают, что и подумать. Евангелист Матфей сообщает об этом более подробно - камень был отвален невероятным образом: „И вот сделалось великое землетрясение“ пишет он, „ибо Ангел Господень, сошедший с небес, приступив, отвалил

Тартуская Св.Александров(внутренний и внешний, ступени), Курессаарская Св.Никольская,Синди (консервирование),Колга-Яани,Мынисте-Ритсику.Пока еще не известно когда и в какой мере проделать ремонт в этих,а также и в других церквах.По словам отца Андрея,„прежде всего нужно быть самым активными на местах,тогда смогут помочь как Синод так и государство. Не следует забывать самопожертвования прихожан и усилие местных властей в сохранении церковной жизни.

16 июня 2005 состоится Собор Церкви

Постановлением Синода от 12 февраля,Собор состоится 16 июня.Перед этим приходы проведут свои собрания,чтобы актив дал прихожанам отчет о проделанной работе.Согласно новому уставу,приходы и Церковь в целом призваны проводить раз в году собрания,в течении первого полугодия.Это связано с тем что юридические лица ежегодно предоставляют государству отчет о проделанной работе к 30 июня. На Соборе приведется отчет Синода о проделанной за год работы.Владыка на собраниях Синода неоднократно отмечал,что отчеты должны быть двусторонними.До сведения митрополита и Синода не всегда доходит полная информация с мест.Из финансовых отчетов видно что приходы исправно вносят 8% из своих доходов,что показывает улучшение дисциплины.Но как обстоят дела душеспасения?Митрополит желает и впредь посещая приходы не ограничиваться только служением,но и вникать в насущные проблнмы и разделять печаль и радость прихожан. Состоялось собрание духовенства. 15 марта состоялось очередное собрание духовенства ЭАПЦ.Так как по старому стилю это выпало на первую неделю Великого поста,то некоторые иереи посчитали остатся на приходах.Владыку огорчил тот факт,что часть иереев не посчитало нужным сообщить об отсутствии,не говоря уже о том что не повиновалось его приглашению.

О издательской работе.

Благодаря отцу Матиасу Палли прихожане уже получили в свое распоряжение первую и вторую части песенного сборника,которые включают в себе богослужебные тексты для певчих и чтецов,а также службы Великой

от двери камень и сидел на нем. (Матф. 28, 2)

Не ищите божественного Спасителя среди мертвых, смело возвестите, что Христос живет, что Он жив, что Он есть Жизнь, которая и нам дарует жизнь. Разуму это непостижимо. „Разум не постигнет Воскресения никогда, так как Воскресение может быть только явлено“.

Воскресение это наша Вера. Это только Вера и связано это с нашей верой. Эта Вера как потрясение подобное землетрясению, которое отвалит камень неверия от входа в сердца людей. Вера эта как всеокрушающая природная сила, которая принуждает человека к основательному внутреннему переустройству, благодаря которому человек осознает свои истинные отношения с Христом.

Чтобы и нам приобщится к этим отношениям, необходимо для начала испить Чашу Страдания. Необходимо помочь Христу нести его Крест, когда в Великую пятницу боль разрывает душу на части. Все это необходимо для того, чтобы мы по настоящему смогли испытать великую радость в дни Пасхи.

Тогда и только тогда, наконец, поймешь, что же значит страдание Христа, без чего нельзя принять его Пасхального помазания.

Недели.В плане издать Цветную триодь,а также требник для священников.Владыка намеревается к Рождеству сделать подарок для детей,праздничное пусле. Прект помощи продуктами более чем только собрание и их раздача Развивается практика взаимопомощи нуждающимся. Помимо питания прихожане нуждаются и в другой помощи.Жители острова Кихну помимо муки и сахара получили брикет.Заключенные Тартуской тюрьмы получили 100 пакетов с приборами для гигиены.Фонд взаимопомощи заметно растет при помощи прихожанки Бритты Хелленурме из Финской Православной Церкви. По желанию митрополита и на основании собрания Синода,фондом взаимопомощи и работой диаконии руководит архидиакон Иустин Кивилоо.

Взаимоотношение Церквей

По инициативе Шведской Лютеранской Церкви в мае месяце в городе Висьби на острове Готланд состоится уже традиционный симпозиум традиционных Церквей(лютеранской,католической,православной) стран Балтийского моря под названием ТНЕОВАЛТ.На повестке актуальная тема Европейского Союза,„Свободное передвижение-интеграция в Балтийском регионе. Синод решил послать представителями от ЭАПЦ Сирье Сяяр и Кадри Яаатма.Перед отбытием на семинар участницы пройдут подготовительные семинары в Эстонии.От нашей Церкви ясно звучит послание митрополита-„Церковь во первых не только источник материальной помощи,но посланница Благой Вести и деховной письчи,„.

Протоиерей Ардалион Кесккюла

Тогда и только тогда, сможешь осознать, что воскресший Христос живет в твоей душе, ты находишься в состоянии подъема и ты уже на пути к Воскрешению. „В тот день, когда тот кто жив, сам, уничиженное тело наше преобразит так, что оно будет сообразно славному телу Его“, как пишет апостол Павел. (Филип. 3, 21)

Христос воскресе из мертвых! Христос призывает нас приобщиться к радости Воскресения. Он открывает наши сердца Прощению, истекающему из опустевшей могилы, тем самым являясь зримым доказательством сего; он позволяет свету Воскресения проникнуть в нас; Он передает нам силу Воскресения.

Воистину воскресе! До скончанья Века с нами Господь, тот, кто перед нами. „И от полноты Его все мы приняли и благодать на благодать“. (Иоанн. 1, 16) Благословляю всех вас с радостью Христова Воскресения и желаю вам святого и счастливого Праздника Воскресения.

Пасха Господня 2005 года

+СТЕФАН
Митрополит Таллиннский и всея Эстонии

Kirik on Paradiis maa peal

+ DEMETRIASE METROPOLIIT CHRISTODOULOS

Kirik on iga kloostri kõige kesksem paik. Nagu kloostrielu on elava Jumala lakkamatu teenimine, nii on kirik iga munga ohvriandide toomise koht. Just seepärast on ta ehitatud kloostrikompleksi keskele ja teda kutsutakse katholicon’iks, et eristada teda kabelitest, mida on tavaliselt väga palju ja mis paiknevad kloostri teistes hoonetes. Catholicon’i kogunevad mungad päeva kindlaksmääratud tundidel, et ühiselt palvetada ning samal ajal jagatakse munkade vahel kohustused, mis on seotud kiriku korrashoidmise ja hea väljanägemise ning teenimisega erinevate jumalateenistuste ajal ning mida nad peavad ellu viima ja täitma täpselt ja ustavalt.

Kirikus ei ole midagi juhuslikku ega pinnapealset. Igal asjal on oma koht ja iga asi teenib püha eesmärki. Kirikuhoone ise kujutab maailmaruumi. Maa ja taevas on saanud üheks, et kummardada Jumalat koos inimesega oma keskmes. Pühapildid seintel ja kaasaskantavad ikoonid loovad vastuvõtmise ja palve õhkkonna. Lühtrid ja õilambid; viis, kuidas neid süüdatakse ning see, et mõnes paigas elektrivool suisa puudub, aitavad kaasa õigeusu saladuslikkuse väljendamisele ja edasiandmisele. Erilise kujuga pingid, mille eesmärgiks on toetada keha tundide pikkuste jumalateenistuste, eriti koguõiste vigiliate ajal, mängivad olulist rolli*. Põrand, mis on puust või kiviplaatidest, maalingutega ja mõnikord mitmevärviline, aitab kaasa harmoonilise terviku kujundamisele. Puunikerdused loovad mulje soojusest ja ilmutavad oma väljendusrikkusega loodu suurust. Kõik liturgilised kunstid kirikus võistlevad esikoha pärast, et pakkuda parimat, mis neil on. Ja siis muusika oma vokaalses rikkalikkuses kui isikliku vaimuliku kultuse väljendus, nii nagu tikand teenivate vaimulike rüüdel kasutab kulda ja hõbedat teenistuse suursuguseks hiilguseks, mis peegeldab Jumala igavikulisust või hõbedast katted pühadel kirikuriistadel, töötusandidel ja muudel esemetel. Kõik asjad kirikus saavad vaimuliku iseloomu, heites eneselt ära igasuguse ilmalikkuse ja seepärastei tohi neid hinnata maailmaarusaamade ja kriteeriumite järgi. Kirikus ületab inimene iseennast oma pingutuses jõuda lähemale Jumala tegelikkusele, ta toob kingiks oma tunnete ja mõtete kogu võimaliku rikkuse, ta osaleb täielikult teenistuses, nii ihu kui hingega. Õigeusklikud ei eita maist mõõdet oma elus ega ka põlga seda. Kirikuisad oma suure tarkusega on korraldanud kõik asjad kirikus nii, et inimene osaleb Jumala vaimulikus teenimises oma olemuse mõlema koostisosaga.

Just selliste tunnetega kummardab õigeusule ustav

Foto: Indrek Sarapuu

inimene Jumalat. Nii ihu kui hingega. Kui ta hingab sisse viiruki lõhna ja süütab puhtaimast mesilasvahast valmistatud pikad ja peened küünlad; kui ta vaatab pühakute nägusid, mis on ühtaegu ranged ja täis õrnust; kui ta kuulab teenivate vaimulike ja lauljate psalme ja kirikulaule, lõpphüüdeid ja palveid; kui ta maitseb veini ja leiba, Kristuse Ihu ja Verd, antidori (õnnistatud leiba) või pühitsetud vett; kui ta võtab vastu pühade õlidega salvimise; kui ta puudutab käega pühi ikoone, suudleb ja austab neid kummardades ja ristimärki tehes; kui ta seisab või istub, olles alati jumalakartlik ja tähelepanelik, näitab ta kogu oma olekuga, et Elava Jumala teenimine pole arusaamatu liturgia, vaid selles osaleb kogu inimene, südamega.

Õigeusu kiriku kultuses on askeesi osa jäänud muutumatuks. Paljud usklikud ei istu kogu teenistuse kestel kordagi, teised osalevad teenistustel, mis kestavad kogu öö, ning neid ei peeta tänapäeval mitte ainult kloostrites, vaid ka kogudustes. Usklikud valvavad ja palvetavad kogu öö. Ja kui mõnikord, väsimuse tõttu, annavad nad pisut puhkust oma raskeks muutunud laugudele ja lasevad viivuks mõnes kiriku nurgas või pingil unel enda üle võimust võtta, isegi siis veel nad palvetavad! Jumal ei ole neile selle nõrkuse pärast pahane, sest nad võiksid, nagu paljud teised, magada oma voodites, kuid nemad eelistasid palvetada, ehkki ebatäiuslikult. Nad väärivad austust.

Nõrkus, mida lääne kirikus sellistes asjades inimeste kehalist tervist ettekäandeks tuues üles näidatakse, on kiusatuseks ka idakiriku jaoks. Läänes tahavad inimesed

palvetada mugavates tingimustes, ilma end väsitamata, ilma midagi eneses ohvriks toomata. Idas on mõtteviis ja arusaam jumalateenistusest teistsugused. Meie kirikus on askees eluviis. Range paast, põlvitused, maani kummardused, koguõised jumalateenistused, püsti seismine, kõik need asjad on targalt kaasatud kultuse toimumisse, üksteist täiendades. Jumalat kummardades toob inimene ennast tervenisti “elavaks pühaks ja Jumala meelepäraseks ohvriks.” (Rm 12:1).

Kirik on taevas, paradiis. Üks õigeusu kiriku tropar Jumalaemale ütleb: “Sinu au templis seistes arvame meie endid olevat taevas, oh Jumalasünnitaja *. Seda tunnet kogeb kirikusse sisse astudes iga usklik ja just seepärast teeb ta seda ülima harduse, aga ka rõõmuga. Olles kirikus, mõistab ta, et on paradiisis ja kõik, mis ta kirikust leiab, meenutab talle seda tegelikkust. Ainult nii võib kirikust saada lootuse varjupaik ja allikas, millest ammutada vaimulikku jõudu. Kirikut nähes tunnetame me kohe, mida ta sisendab. Püha ristikuju, mis kirikut kroonib, meenutab meile Jumala ohvrit, armastust, kohalolekut. See kinnitab meie usku, annab meile jõudu meie võitluses, tervendab ja kaitseb meid. See on meie vaimuliku kasvamise kõige positiivsem ja kõige otsustavama tähtsusega panus.

* Kreeka kirikutes on seinte ääres kõrge seljatocga klapptoolid; seljatugedele nõjatutakse teenistuste ajal.

* Suure paastu hommikuteenistuse lõputropar.

In memoriam **Peeter Laredei**
(25.12.1911-25.04.2005)

25. aprillil täitus maine eluring kauaaegsel Tallinna Issanda Muutmise Peakiriku koorijuhil Peeter Laredeil, kes sündis preester Kosma Laredei pojana 25. detsembril 1911. aastal Lätis. Peagi kolis perekond Hiiумаale Puski kiriklasse.

Peeter Laredei oli mitmekülgsete intellektuaalsete huvidega ja väga töökas inimene. Ta õppis Haapsalu Õpetajate Seminaris ja töötas õpetajana Tallinna 21. Keskkoolis. Samuti õppis ta Tartus “Pallases” ning töötas lavakujundajana teatris. Temalt on ilmunud luuleraamat “Rannaingel.”

Kõige olulisemal kohal Peeter Laredei elus oli õigeusk. Ta oli tõsiusklik, järgides kõiki paaste, süvenedes nende tähendusse. Ka keerulistel tagakiusamisaastatel jäi ta õigeusule truuks. Töötades lihtsatel ametikohtadel, näiteks katlakütjana, leidis ta ikka aega, et kütmise vahepeal kirikusse jõuda (tollal toimusid jumalateenistused sagedamini). Tema õigeusk oli sügavalt inimlik – ta päästis palju inimesi punase terrori käest (hoiatas metsavendi). Eestimeelsuse pärast viibis ta kogunisti vanglas.

Peeter Laredei ema Anna toetas igati poja eluvaateid. Tema. onu - samuti Peeter Laredei - oli tuntud kirikuhelilooja, küllap pärines sealt ka tema huvi koorilaulu vastu.

Esmalt laulis ta Tallinna Issanda Muutmise Peakiriku kooris tenorit praeguse ülempreestri Felix Kadariku juhatamisel kuni viimase lahkumiseni Saaremaale vaimulikuks 1944. aastal. Järgnevalt juhatas koori köster Puu, kellelt võttis ameti aasta hiljem üle Peeter Laredei. Koorijuhtimise kõrval andis Peeter Laredei koguduse ruumes lastele pühapäevakooli tunde.

Peeter Laredei juhatas Issanda Muutmise koguduse kirikukoori kuni ülempreester Nikolai Kokla lahkumiseni 1983. aastal.

Vaatamata kõrgele vanusele jätkas ta kooris laulmist Lelles, Pärnus ja mujal. Viimased eluaastad pühendas ta oma õigeusu-teemalise teose käsikirja viimistlemisele.

Oleme tänulikud, et meil oli võimalus tunda heatahtlikku ja tagasihoidlikku inimest, kes pühendas oma elu õigeusule.

Roland Rand

**TUNDMATUD
PÜHA KOJAD
TALLINNAS**

**Undiscovered Churches
in Tallinn**

**Eesti Arhitektuurimuuseum
Rotermanni soolaladu**
Ahtri 2, Tallinn
29.04 - 22.05.2005

Korraldaja: Tallinna Kultuuriväärtuste Amet
Kujundus: Arne Maasik, Urmas Luure
Fotod: Peeter Säre, Arne Maasik, Lembit Kibur

